

**3100
SAYILI
KANUNLA
İLGİLİ
BAZI
UYGULAMALAR**

İbrahim BİLDİK
Vergi Kontrol Memuru

**1. Ödeme Kaydedici Cihazlar
ve Bu Cihazları Kullanmak
Zorunda Olanlar.**

Bilindiği üzere, 3100 sayılı "Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanun" 15.12.1984 gün ve 18606 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ödeme kaydedici cihazlar, bu Kanunla ve Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nca belirlenen şartları taşıyan elektronik yazar kasalar, yazıcı tertibatı bulunan elektronik teraziler veya elektronik terminaller gibi cihazlardır.

Anılan Kanun uyarınca,

a) Perakende satış yapan birinci ve ikinci sınıf tüccarlar,

b) Hizmet işletmeleri,

ödeme kaydedici cihaz kullanmak zorundadırlar.

Ancak, bu mükelleflerden;

a) Kanunun 1 inci maddesinin 3 üncü fıkrası hükmü uyarınca Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nca tespit edilen faaliyetlerle uğraşanların,

b) Satışlarının tamamı, Vergi Usul Kanunu'nun 232 nci maddesinde sayılanlara olanların veya herbir satışın bedeli 800.000 lirayı (bu tutar artırıldığı takdirde belirlenecek yeni tutarı) aşanların,

c) Kanunun geçici 1 inci maddesi gereği, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenen 1991 yılı satışları veya gayrisafi iş hasılatları 5 milyon liranın altında kalanların (1 Aralık 1992 tarihine kadar),

Ödeme kaydedici cihaz kullanma zorunlulukları bulunmamaktadır.

2. Ödeme Kaydedici Cihaz Satış Fişleri:

Kanunun 2 nci maddesinin 2 nci fıkrası hükmü uyarınca ödeme kaydedici cihazların, her alışveriş için satışla ilgili bilgileri taşıyan bir satış fişi vermesi ve bu satış fişlerinin Kanunun 3 üncü maddesinde sayılan hususlarla, 7 seri numaralı Genel Tebliğle belirlenen nihai veya geçici asgari şartları içermesi gerekmektedir.

Ödeme kaydedici cihaz kullanmak zorunda olan mükellefler, bedeli 800.000 liranın (artırıldığı takdirde belirlenecek yeni tutarın) altındaki mal veya hizmet satışları için, fatura istenmemesi halinde, ödeme kaydedici cihazlara ait satış fişlerini verecekler, bunun dışında herhangi bir belge düzenlemeyeceklerdir. Ancak elektrik kesilmesi, arızalanma, bakım ve onarım gibi nedenlerle ödeme kaydedici cihaz kullanımını fiilen imkansız kılan süreler içerisinde gerçekleştirilen satışlar için, yalnızca bu sürelerle münhasır olmak üzere, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre fatura veya perakende satış fişi düzenleyeceklerdir.

Ayrıca mükellefler, ödeme kaydedici cihazların mürekkepli şeritlerini zamanında değiştirerek, müşterilerine gerekli bilgilerin tamamını ihtiva eden, herkesçe kolaylıkla okunup, anlaşılabilen ödeme kaydedici cihaz satış fişleri vermeleri gerekmektedir.

Silik veya Okunaksız Ö.K.C. Satış Fişi Verilmesi:

a) Satış hasılatı ve K.D.V. tahsilatı tam ve doğru olarak mali hafızaya kayıt edilmesi şartıyla, bu şekilde düzenlenen her bir belge için ayrı ayrı olmak üzere V.U.K.'nın 352/II-7 nci maddesine göre (mükellefiyet grubu dikkate alınarak) ikinci derece usulsüzlük cezasının,

b) Satış hasılatı ve K.D.V. tahsilatına ilişkin bilgilerin, mali hafızaya kaydedilmediği tesbit edilen belgelerin hiç düzenlenmemiş sayılarak, her bir belge için ayrı ayrı V.U.K.'nın 353/2 nci maddesine göre özel usulsüzlük cezasının, kesilmesi gerekmektedir. (3100 sayılı Kanun Hakkında İç Genelge, Seri No: 91/2).

3. Ödeme Kaydedici Cihaz Ruloları:

Yine Kanunun 2 nci maddesinin 2 nci fıkrası hükmü uyarınca ödeme kaydedici cihazların; satış fişine yazılı olan bilgilerin aynen kaydedildiği ayrı bir şerit tertibatı olması, fiş ve günlük toplamlar için en az iki ayrı sayıcısının bulunması gereklidir.

Ödeme kaydedici cihazlar kullanmak suretiyle verilen rulolar; cihaz içerisinde ayrı bir şerit tertibatına bağlı bulunan ve satış fişinde yazılı satışla ilgili bilgilerin ve cihaz sicil numarasının kaydedildiği, fiş ve günlük toplamları da içeren bir belgedir. Bu belge ile ödeme kaydedici cihaz kullanan işletmenin fatura vermek zorunda olmadıkları satışları belgelendirilmiş olacak ve hasılat faturası yerine geçecektir.

4. Günlük Kapanış Fişleri (Z Raporları)

Ödeme kaydedici cihazlarda yer alan ve vergi matrahının tayinine esas olan bilgiler, rulolarda ve günlük kapanış fişinin (Z raporunun) alınmasıyla mali hafızada kayıt altına alınmaktadır. Günlük kapanış fişleri (z raporları), bir iş günü içerisinde cihaz kullanmak suretiyle yapılan satışlara ilişkin bilgileri, elde edilen hasılatı, tahsil olunan K.D.V.'ni ayrıntılı olarak veren, müteselsil seri numarası taşıyan bir rapordur.

Ödeme Kaydedici Cihaz kullanmak suretiyle satış yapılan her bir iş gününün sonunda mutlaka "Z" raporu alınması zorunludur. "Z raporu" alınmasını gerektiren süre, bir gün içerisindeki faaliyetleri (saat 00'dan 24'e kadar geçen sürede satışları) kapsamaktadır. Ancak günün sonunda, gece saat 24'den sonra da bir süre açık kalan işletmelerde, saat 24'den sonra gerçekleştirilen satışlar, tarih olarak bir sonraki güne kaymakla beraber, bir önceki gün başlatılmış olan faaliyetin uzantısı diğer bir ifade ile devamı niteliğindedir.

Bu nedenle, gece saat 24'den sonra bir süre daha faaliyete devam eden mükellefler günlük olarak almak zorunda oldukları "Z raporlarını" faaliyetlerinin bitiş saatinde (işletme saat 03'de kapanmışsa 03'de, 04'de kapanmışsa 04'de) alacaklardır.

Gece saat 24'den sonra alınan bu günlük "Z" raporlarının üzerinde yazılı hasılat, cihazın kullanılmaya başlandığı günün ("Z" raporunun alındığı tarihe göre bir önceki günün) hasılatı olarak değerlendirilecektir. (3100 sayılı Kanun Hakkında Genel Tebliğ, Seri No: 29).

5. Günlük Kapanış Fişinin (Z Raporunun) ve Kayıt Rulolarının Muhafazası

Günlük defterlerin sayfası niteliğini taşıyan günlük kapanış fişleri (z raporları) ile cihaz kullanmak suretiyle yapılan işlemlerin aynen kaydedildiği bir nevi satış fişlerinin ikinci nüshası niteliğini taşıyan kayıt ruloları, V.U.K.'nın defter ve belgelerinin saklanması ile ilişkin hükümlerinde yazılı süreler içerisinde muhafaza edilmek zorundadır.

Şu kadar ki katma değer vergisi beyannamesi henüz verilmemiş olan günlere ait "Z" raporlarının işletmede saklanması zorunlu olup, beyannamesi verilen dönemlerle ilgili "z" raporlarının ise işletme dışında (büro v.s. gibi) bir yerde bulundurulması ve muhafazası mümkündür. (3100 sayılı Kanun Hakkında Genel Tebliğ, Seri No: 29)

6. Günlük Kapanış Fişinin (Z Raporunun) ve Kayıt Rulolarının İbrası

Yukarıda belirlenen usul ve esaslara göre işletmede muhafaza edilen gerek günlük kapanış fişleri, gerekse kayıt ruloları vergi denetimlerinde ibraz edilmek zorundadır.

Ancak Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nca (23.8.1991 gün ve GEL: ÖKC -2580008 - 3275-3275-58904 sayılı yazı ile)

"Sürdürülmekte olan yaygın ve yoğun vergi denetimlerinde, herhangi bir nedenle (Z) raporunun aslını ibraz etmeyen mükelleflerin, ibraz külfeti kendilerine ait olmak şartıyla, ödeme kaydedici cihazın kayıt rulolarında kalan ikinci nüshalarını ibraz etmeleri uygun görüldüğünden", bu hususa dikkat edilmesi ve mükelleflerin, "Z" raporunun kayıt rulolarındaki ikinci nüshalarını ibraz etmeleri halinde cezalı tutanak düzenlenmemesi; düzenlenen tutanaklarda bu hususun açıkça belirtilmesi gerekmektedir.